

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Vera sententia stabilitur, & autoritate Aristotelis, & D. Thomæ
firmatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

§. II.

Vera Sententia stabilitur, & auctoritate Aristotelis
& D. Thomae firmatur.

futuritionem, vel non futuritionem rerum. In A
secundo vero concipitur in Deo decretum, quò
se liberè determinat ad illas producendas in ali-
qua differentia temporis, vel ad illas relinquen-
das in statumera possibilitatis. Queritur ergo,
an in illo primo signo rationis, in quo adhuc
non concipitur in voluntate divina decretum
absolutum, vel conditionatum, circa futuritio-
nem, vel non futuritionem rerum contingentium,
illa fiat determinatè futura, vel non future,
absolutè, vel conditionatè; & propositiones de
illis enunciatae determinatè verae, vel falsae? Sive
quod idem est, an futuritio determinata rerum
contingentium, earumque veritas objectiva, sit
dependens, vel independens à divino decreto? B
Si enim ab illo non dependeat, erit eo prior, &
illud antecedens; si autem dependeat, erit eo
posterior, & subsequens ad illud.

106 Notandum tertio, Quod sicut quando dicitur,
quod alter oculus est necessarius ad videndum,
hoc potest intelligi duobus modis: primo
utly alter supponat determinatè, & pro aliquo
in particulari, & individuo: secundò, ut supponat
confusè, & indeterminatè, pro aliquo, qui-
cumque ille sit, vel dexter vel sinister, ut explica-
ritur in Logica. Ita similiter, quando quaeritur
an aliqua ex propositionibus contradictoriis de
futuro contingenti, sit vera vel falsa, ante decre-
tum, hoc potest intelligi, vel de aliqua in deter-
minatè, & confusè, quacumque illa sit, vel de a-
liqua determinatè, in particulari, & individuo.
Si quaestio in primo sensu intelligatur, extra du-
bium & controversiam est, aliquam ex propo-
sitionibus contradictoriis de futuro contingenti,
indeterminatè & confusè, debere esse veram,
vel falsam: id est ambas non posse esse simul ve-
ras, & simul falsas. Unde solum est difficultas, &
controversia inter Theologos; an aliqua deter-
minatè, in particulari, & in individuo, v.g. hæc
Antichristus erit. Petrus convertetur, habeat deter-
minatam veritatem objectivam, ante decretum
& prædefinitionem voluntatis divinae, in qua
Deus certò cognoscat futura contingentia & li-
bera.

107 Partem affirmativam tenent communiter
Recentiores extra Scholam D. Thomae. Sententiam
tamen negativam expressè tradit Aristoteles
cap. 8. Perihierm. D. Thomas ibidem lectio-
ne. 11. omnèque ferè antiqui Aristotelis Inter-
pretes: Ammonius, Averroës, Boëtius, Julius
Paccius, alique Peripatetici, in illum locum:
quibus ex Recentioribus subscribunt Fonseca
4. Metaph. cap. 7. in explanatione textus, & 3. In-
stitutionum cap. 6. Henriques Tomo 2. lib. de
ultimo fine hominis cap. 4. Bellarminus lib. 2. de
gratia & libero arbitrio cap. 4. & 15. Toletus ad
cap. 8. Perihierm. alique plures. Eandem sententiam
tuetur Scotus in 1. dist. 39. quaest. 1. §. Viso de
contingentia rerum, ubi hæc scribit: In illo primo
instanti antecedenti decretum) non sunt vera con-
tingentia, quia nihil est tunc per quod habeant verita-
tem determinatam: postea autem determinatione vo-
luntatis divinae, jam sunt vera, videlicet pro illo secundo
instanti. Quò nihil clarius & expressius in fa-
vorem nostrae sententiae dici
potest.

Dico igitur: Propositiones de futuro con- 108
tingenti, ante decretum, nullam habere ve-
ritatem objectivam determinatam, in qua Deus
futura contingentia, vel libera certò cognoscat.
Ita (ut dixi) expressè docet Aristoteles 1. de in-
terpret. cap. 8. ubi loquens de futuris contingen-
tibus, quæ talibus, & prout continentur in suis
caulis indifferentibus, an sequam salvà eorum
indifferentiã, ad illorum productionem deter-
minentur; ac proinde loquens implicite & vir-
tualiter de illis, ut præcedunt efficaciter decretum
Dei, quò causæ prædictæ determinantur, in i-
so capitis exordio, sic ait. In usigitur quæ sunt,
& fuerunt, necesse est affirmationem, vel negationem,
veram vel falsam esse. In singularibus autem, atque
futuris, non similiter sese res habet, &c. Quæ ver-
ba exponens Divus Thomas ibidem lect. 13. hæc
scribit: In præteritis & præsentibus necesse est quod
altera oppositarum determinatè sit vera, & altera
falsa, in quacumque materia: sed in singularibus quæ
sunt de futuro, hoc non est necesse, quod una sit deter-
minatè vera, & altera falsa; & hoc quidem dicitur,
quantum ad materiam contingentem. Idem docet
in 1. sent. dist. 38. quaest. 1. art. 5. ad 2. his verbis.
Futurum contingens non est determinatè verum ante
quam fiat, quia non habet causam determinatam. Et
quaest. 16. de malo art. 7. Ea, inquit, quæ sunt ad u-
trumlibet, non possunt præcognosci in suis causis deter-
minatè, sed sub disjunctione: utpote quia erunt vel non
erunt, sic enim habent veritatem. Videndus est etiam
in hac parte quaest. 16. art. 7. ad 3. ubi expres-
sissimè loquitur.

Ex quibus habes Gabrielem Vazquem, & ali- 109
os Recentiores, non solum malè de Aristotele
mereri, sed etiam in D. Thomam graviter pec-
care, dum asserunt Aristotelem errasse, in eo
quod docuit propositionum contradicentium
de futuro contingenti, neutram esse determina-
tè veram, vel falsam: quia (inquiunt) per hoc
certam, & infallibilem futurorum contingen-
tium præscientiam Deo denegavit. Patet, in-
quam, hanc responsionem non solum esse fri-
volam, sed etiam S. Doctore injuriosam. Si enim
in hoc errasset Aristoteles, non debuisset S. Tho-
mas ei adherere, ejusque sententiam sequi, sed
potius illum corrigere, ac emendare. Præter-
quam quod, malè omnino discurrunt illi Au-
thores, dum ex eo quod Aristoteles docuit con-
tradicentium de futuro contingenti neutram
esse determinatè veram, vel falsam, inferunt il-
lum Deo certam futurorum notitiam abstulisse.
Aliud enim est, quod Deus futura contin-
gentia ante decretum, & determinationem suæ
voluntatis non cognoscat: cum pro eo priori
non sint determinatè vera, nec proinde cogno-
scibilia; & aliud quod ea absolutè non præsciat,
nec prævideat; & si ex primo posset deduci se-
cundum, eodem modo posset quis inferre, in
Deo nullam esse libertatem, quia in eo signo ra-
tionis, in quo actus notionales, & necessarii in
Deo concipiuntur, nullum in eo intelligitur li-
bertatis exercitium. Item ex eo sequeretur,
Deum non esse omnipotentem, nec justum, nec
misericordem; quia in eo signo rationis, in
quo concipimus divinam naturam, ut est intra
propriam lineam, præcise per intellectum attri-
butis,

butis, non apprehendimus in illo omnipotentiam, nec iustitiam, aut misericordiam. Denique in Deo non esset Trinitas Personarum, quia in illo signo rationis, in quo divina natura, abstractis per intellectum personalitatibus, apprehenditur, nullæ in eo concipiuntur relationes, aut personæ, vel actus notionales.

110 Non valet etiam aliorum responsio, qui dicunt Aristotelem & D. Thomam non negare unam ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti esse determinatè veram, quoad se, & respectu intellectus divini, sed solum quoad nos, & respectu intellectus humani, cui talis veritas occulta & incognita est. Non valet, inquam, hæc elusio: Tum quia, juxta illam, discrimen quod Aristoteles & D. Thomas inter propositiones de futuro contingenti, & de præterito statuunt, subsistere nequit, cum non solum propositiones de futuro contingenti, sed etiam de præterito, possint esse nobis occulta & incognita. Tum etiam, quia non aliam reddunt rationem, quare neutra ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti sit determinatè vera vel falsa, nisi quia futurum contingens non habet esse determinatum in suis causis, ut patet ex verbis D. Thomæ in 1. distin. 38. quæst. 1. art. 5. ad 2. supra relatis, ait enim: *Futurum contingens non est determinatè verum antequam fiat: quia non habet causam determinatam.* Sed hæc ratio probat futura contingentia non habere veritatem objectivam determinatam ante decretum, etiam quoad se, & respectu intellectus divini: Ergo prædicta interpretatio non est legitima.

§. III.

Conclusio ratione suadetur.

111 **P**otes in super probati conclusio ratione fundamentalis, quam sic breviter propono. Veritas objectiva determinata, de objecto absolute, vel conditionate futuro, præsupponit ipsum objectum ut absolute, vel conditionate futurum: Sed nullum contingens ante decretum, & prædefinitionem voluntatis divinæ, est absolute, vel conditionate futurum: Ergo nec ulla propositio de futuro contingenti determinatè vera vel falsa. Major constat ex illo communi Philosophorum axiomate, *Ex eo quod res est vel non est, propositio dicitur vera vel falsa:* cujus ratio est, quia verum præsupponit ens, sicut proprietas essentialiam. Minor autem constat ex dictis §. 2. articuli præcedentis, ubi demonstravimus ante decretum, & prædefinitionem divinæ voluntatis, nihil esse determinatè futurum: Tum quia ante illud res omnes sunt in statu mere possibilitatis, & solum habent esse in virtute & omnipotentia Dei; & tunc adhuc nihil amplius habebat mundus hic productus, quam qui solum est possibilis: Tum etiam, quia ante Dei decretum, futura contingentia non habent esse futurum ex natura sua, auctus Deus non posset facere ut non essent futura; neque ex Dei causalitate, cum enim Deus sit agens liberum, non potest intelligi aliqua ejus causalitas, ante decretum, & liberam determinationem suæ voluntatis.

112 Adde quod, futurum (ut supra ostendimus) est illud quod est determinatum in causa, ad habendam existentiam pro duratione sequenti: unde cum ante decretum, quod est libera determinatio divinæ voluntatis, nihil sit determinatum in causa prima, ad habendam existentiam

A pro duratione sequenti, nihil etiam antecederet ad illud, potest esse, vel concipi ut determinatè futurum: sicut nec ante Dei potentiam, nihil potest esse, vel concipi ut possibile.

Probatur secundò conclusio: Omnis veritas objectiva determinata, debet fundari in aliquo esse, cum veritas consequatur ad ens: Vel ergo veritas objectiva futurorum contingentium ante decretum, fundatur in esse quod habent in se, vel in esse quod habent in suis causis? Neutrum dici potest: Ergo nullam habent veritatem objectivam ante decretum. Minor, quantum ad primam partem, constat: contingentia enim, quando sunt futura, non sunt in se, ut patet. Ergo veritas objectiva eorum, si quam habeant, non potest fundari in esse quod habent in se. Probatur verò quantum ad secundam. Nulla res futura habet esse certum & determinatum in causa indifferenti, & impeditibili, ut supra contra Molinam ostendimus: Sed ante decretum omnis causa libera & contingens, est indifferentis, & impeditibilis, saltem à Deo: Ergo ante illud non habet esse certum & determinatum in suis causis. Unde D. Thomas in 1. dist. 38. quæst. 1. art. 5. *Quædam cause sunt quæ habent ad utrumque, & in istis causis effectus de futuro nullam habent certitudinem, vel determinationem.*

Confirmatur: Veritas objectiva, ut diximus in primo notabili, consistit in connexione prædicati cum subiecto: At in signo rationis antecedente divinum decretum, nulla potest esse aut concipi connectio inter prædicatum & subiectum propositionum de futuro contingenti: Ergo nec ulla veritas objectiva. Minor probatur, in tali signo nulla potest esse vel concipi causa, quæ certò & infallibiliter conjungat extrema propositionis de futuro contingenti, v.g. existentiam cum Antichristo, vel conversionem cum Petro: nam in tali signo non concipitur in Deo, nisi omnipotentia nudè sumpta, & omnino indeterminata ad productionem rerum, & secundum principia Adversariorum, decretum indifferentis concurrenti ad quodcumque homo voluerit: At connectio illorum extremorum, non potest procedere, nec à divina omnipotentia nudè sumpta, & indeterminata, neque à decreto indifferenti: quia (ut sepe diximus cum S. Thoma) à causa indifferenti, ut indifferentis est, non potest oriri certus & determinatus effectus: Ergo in signo antecedenti decretum, nulla potest esse aut concipi connectio determinata inter prædicatum & subiectum propositionum de futuro contingenti.

Probatur tertio: Adversarii dum intendunt suadere determinationem veritatis objectivæ in futuris contingentibus, proprii ad decretum, committunt circulum viciosissimum: etenim determinationem veritatis objectivæ suadere nituntur, ut probent determinationem veritatis formalis existentis in divino intellectu; quod patet, ponunt enim determinatam veritatem objectivam in futuris contingentibus, ut in ea certò à Deo cognoscantur, cognitione omnino infallibili, quæ que non sit exposita fallitati: hoc autem idem est ac probare determinationem veritatis formalis. At etiam determinationem veritatis objectivæ, colligunt ex determinatione veritatis formalis: Ergo committunt circulum viciosum. Minor subsumpta probatur: nam pro illa determinatione sic arguit. Tunc propositio est vera & determinatè, quando significat ré sicuti est: Sed hoc habet propositio de futuro contingenti ante